

TERRA NOSTRA

TADEJ GOLOB

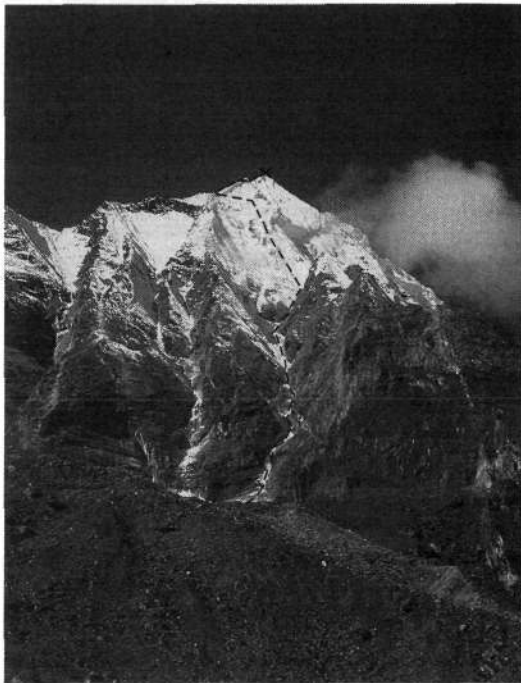
Letošnjega oktobra sta bili v osrednjem delu nepalske Himalaje na območju, ki ga imenujejo Anapurnino svetišče in nad katerim dominira mogočna južna stena osemtisočaka Anapurne I, dve slovenski mini odpravi: na 6501 meter visokem Singučuliju sta potegnili novo smer **Bojan Počkar** in **Žiga Petrič** (o njunem plezanju bomo poročali v prihodnji številki), v vzhodni steni 6441 metrov visokega Hiunčulija pa so preplezali novo smer **Tadej Golob**, **dr. Dušan Polenik** in **Tomaž Jeras**. Kako so tam plezali Golob (AO Železničar Ljubljana), Polenik (AO Rašica) in Jeras (AO Ljubljana Matica), nam opisuje prvi. (Op. ur.)

Smer Terra nostra v severovzhodni steni Hiunčulija je visoka 1225 metrov in dolga dve leti in tri odprave. Toliko časa in toliko obiskov Nepala je namreč minilo od takrat, ko sem prvič slišal za to goro, pa do 12. oktobra letos, ko smo ob osmih zvečer dosegli bazni tabor in končali vzpon. Po vsem, kar se je v teh dveh letih zgodilo in kar se je dogajalo na zadnji odpravi in še pred njo, je bilo vse, kar sem ob prihodu do šotorov občutil, še najbolj podobno enemu samemu velikemu olajšanju. Poleg tega sem bil preveč utrujen, da bi bil lahko vesel.

Spomladi 1994. leta sta se v Himalajo odpravljala **Bojan Počkar** in **Štefan Mlinarič**, oba člana alpinističnega odseka Železničar iz Ljubljane. Oba sta bila pred tem že skupaj v Himalaji; poskusila sta preplezati zelo strmo severno steno Ama Dablama, kar pa jima, na žalost, ni uspelo. Za leto 1994 sta iskala steno, ki ne bi bila preveč težka, se pravi nekaj, kjer bi bile možnosti za uspeh večje in s čimer bi si lahko povrnili, kot temu pravimo, zaupanje sponzorjev in dajalcev denarja pri Planinski zvezi Slovenije. Nekje sta našla razglednico, na kateri sta bila južna Anapurna in Hiunčuli in se potem odločila za jugozahodno steno slednjega. Vprašala sta me, če grem zraven, bil sem zelo hvaležen za ponujeno priložnost in bil sem za.

SNÉŽNA BLISKOVITA VOJNA

Teško je reči, kako zahtevna je ta stena; nikoli namreč nismo prišli do nje. Od daleč bi lahko rekel, da je bila njena naklonina v povprečju okrog 60 stopinj, v spodnjem delu pa bo morebitne plezalce pričakalo tudi nekaj skale. Mi smo takrat, aprila 1994, prišli do Čomronga, od koder naj bi do vznožja stene peljala soteska, in ugotovili, da soteska sicer obstaja in da se konča pod steno, da pa je dolga deset kilometrov, da se v teh desetih kilometrih dvigne za dva tisoč metrov, da je strma, poraščena s tropskim pragozdom, da je prezahtevna za naše nosače, da je, skratka, neprehodna. Odločili smo se, da gremo do baznega tabora pod Anapurno in da tam pod severno stranjo Hiunčulija postavimo šotore in poskušamo najti drugo steno. V 522

Severovzhodna stena Hiunčulija z vrisano smerjo Terra nostra

naše veliko veselje smo jo tudi našli: tik nad taborom se je dvigala lepo oblikovana in strma severovzhodna stena tega šesttisočaka. »Hvala bogu, rešeni smo, imamo steno!« sem si takrat mislil — in se seveda zmotil. Težave so se namreč šele začele. Naslednjih 14 dni smo kidali sneg.

Kot večina tistih, ki jih zanima plezanje v Himalaji, najbrž že ve, obstajata dve glavni sezoni za odpravarstvo v tem koncu sveta, spomladanska in jesenska, se pravi pred monsunom in po njem. Nekateri prisegajo na pomlad, nekateri na jesen, velike razlike med njima pa naj ne bi bilo. V bolj vzhodnih delih Nepala to menda kar drži, ne pa v Anapurninem pogorju. Bazni tabor smo takrat postavili, če se ne motim, 14. aprila na zelenem travniku 4100 metrov nad morjem. Čez noč je naš zeleni travnik pokrilo pol metra snega. Z umivalniki, v katerih smo sicer prali posodo in noge, smo skidali sneg okrog šotorov in govorili: »Ah, to je pač Himalaja, bo že bolje, kar v redu je, da pade zdaj, bo vsaj potem mir —« in podobno. Drugo noč je zapadlo še pol metra snega, spet smo kidali in govorili, in naslednjih 14 dni je bilo podobno. Dopoldne, ko se je pokazalo sonce, smo sušili premočene stvari, popoldne, ko se je spet začel snežni blitzkrieg, smo otresali šotore, in ponoči, ko ni bilo več kam otresati, smo si podajali lavorje in govorili: »Ah, to je pač —« in tako naprej.

Leto in pol po tej avanturi mi pravzaprav ni jasno, kako nam je sploh uspelo kolikor toliko opraviti aklimatizacijo, najti dostop do stene in celo poskusiti vzpon čez njo. Pravzaprav celo dva. Prvi se je končal po 13 urah tehnično ne toliko zahtevnega, pač pa zelo tvegane gaženja snega v spodnjih tristotih metrih Hiučulija, drugi pa že na samem vstopu v steno, ko se je Bojan vdrlo in je padel v krajno poč. Snega je bilo preprosto preveč, da bi ga lahko nekaj ur dopoldanskega sonca predelalo v karkoli alpinistično uporabnega.

LETALSKA PUSTOLOVŠČINA

Deset mesecev kasneje sem bil spet pod steno, tokrat z **Žigo Petričem**. Pričakoval sem manj snega, ne pa tudi to, da ga skoraj ne bo. Stena, ki je bila spomladi večji del snežna, je sedaj zijala vame s svojo temno sivočrno skalo. Midva pa s seboj skorajda nisva imela opreme za skalno plezanje! Hvala bogu, da sva že pred odpravo izbrala rezervni cilj, in sicer jugovzhodno steno šesttisočaka Singučulija. Po velikih mukah z iskanjem dostopa do te gore, z angino in zastrupitvami s starimi jajci sva se po jugozahodnem razu povzpela do višine 6100 metrov in se potem v močnem sneženju komaj živa vrnila v bazo. Dva proti nič za Himalajo!

Na svojo tretjo himalajsko odpravo sem spet odšel s spremenjeno ekipo. Na našem odseku sem že lanskega decembra, ko zanjo še ni bilo nobenih kandidatov, »rezerviral« jugovzhodno steno Singučulija in za odpravo ogrel še **Dušana Polenika** in **Tomaža Jersa**. Gre za snežno steno, z **Žigo Petričem** sva njeno višino ocenila na kakih 1000 ali največ 1100 metrov, ki se enakomerno v lepih snežnih žlebovih dviguje proti vrhu. Mislim sem, da je ta stena glede višine primerna mojim himalajskim izkušnjam, tehnično pa ni delovala pretirano zahtevno. S Hiučulijem, njegovo skalo in neznanim sestopom pa nisem hotel več tvegati. Na svoje veliko presenečenje sem maja izvedel, da sta se za to steno — kljub temu, da sta vedela, da gremo tja mi — odločila tudi **Bojan Počkar** in **Žiga Petrič**. Če bi bila to edina gora v Himalaji ali pa »zadnji alpinistični problem« tega planeta, bi še razumel, tako pa... Karkoli že, na pot smo odšli še vedno odločeni, da preplezamo Singučuli, ampak v prtljagi, ki smo jo poslali v Katmandu štirinajst dni prej, je bilo tudi veliko klinov, metuljev, vrvi in druge opreme za Hiučuli.

Pot s tržaškega letališča do Katmanduja je trajala štiri dni. To je v času hitrih letalskih prevozov sicer težje doumljivo, ampak tako je pač nanoslo, največ po zaslugi naših zahodnih sosedov. Letalske karte smo kupili pri Jordancih, ki letijo iz Rima, do večnega mesta pa naj bi nas pripeljala Alitalia. Zaradi stavke kontrolorjev poletov smo v Rimu pristali dve uri potem, ko je jordanško letalo že odletelo proti Amanu. Prijazni italijanski letališki delavci so nam dejali, da jim je popolnoma vseeno, kaj se bo z nami in našim poletom do Katmanduja zgodilo in da jih tudi nič ne briga, kje bomo prespali. Noč smo preživel v spalnih vrečah na njihovem letališču in potem naslednji dan končno odleteli proti Amanu. Nikoli še nisem obiskal Jordanije, zato sem bil naravnost vznihčen, ko smo v Amanu izvedeli,

da leti naslednje letalo v Delhi šele čez en dan in da bomo potem za polet z letališča Indira Gandhi do Katmanduja na čakalni listi. Noč in en dan smo tako na stroške arabskih gostiteljev preživel v hotelu Alia gateway in se čez vsega dva dni, 16. septembra, znašli v prestolnici Nepala.

GORA BREZ NORMALNEGA PRISTOPA

23. septembra smo bili pri zadnji skupini lodžev (neke vrste nepalskih planinskih hišic) v osrčju tako imenovanega svetišča Anapurne, ki naj bi bilo tudi naše izhodišče za vzpon na Singučuli. Vreme je bilo obupno: iz goste megle je pršelo in deževalo in takšno je bilo vse bolj tudi naše počutje. Nosačev, našega kuharja in njegovega pomočnika še ni bilo za nami. Sele po dveh dneh se je pojavil kuhar in povedal, da so odšli v bazni tabor pod Singučulijem, ki je bil od tam za nosače oddaljen dva dni hodá. Ne spominjam se, da bi kdorkoli od nas kadarkoli v njegovi navzočnosti omenjal ta bazni tabor, se pa dobro spominim, da smo vsaj šestinpetdesetkrat glasno dejali, da se bomo Singučulija lotili iz baznega tabora pod Anapurno in da bomo šotore zato postavili tja. »Zakaj mi pa tega niste rekli!« je dejal **Pasang Tamang**, sicer zelo prijazen in sposoben sirdar. Če bi bil manj sposoben, mu nosačev v bazni tabor pod Singučulijem nikoli ne bi uspelo spraviti. Škoda!

Dušan Polenik pri vstopu v »Terro nostro«

Pajak — Tadej Golob — v steni

Šli smo torej za njim, plačali štirim nosačem, ki so hoteli to dvodnevno turo ponoviti (od enajstih, ki smo jih imeli na začetku), trojno ceno, si sami naložili tovore in v dveh dneh znosili opremo v bazni tabor pod Anapurno oziroma pod severovzhodno steno Hiunčulija. Pod Singučulijem smo še zadnjič srečali Bojana in Žigo, popili juho miru, si sposodili še eno vrvi in se odločili za Hiunčuli. In začenjalo me je skrbeti, da bom izgubil še eno tekmo na tujem igrišču.

Hiunčulijeva severovzhodna stena je visoka, kot smo kasneje ugotovili, približno 1200 metrov. Začne se s skalno pregrado, za katero smo prav tako kasneje ugotovili, da je za tri raztežaje, nadaljuje z ozebnikom, ki pripelje v zgornja nadstropja stene in potem do predvrha 6005 metrov visoko. Od tam je do glavnega vrha Hiunčulija še kakih 3000 metrov (na zemljevidu sicer piše, da je ta gora visoka 6441 metrov, toda Nepalci zelo radi pretiravajo). Stena spada med tehnično najzahtevnejše v okolišju, gora sama pa je objektivno zelo nevarna, polna serakov in, kar nas je najbolj skrbelo, brez »normalnega« pristopa in potemtakem, jasno, tudi brez lahkega sestopa. Najprej smo mislili, da bomo lahko po vzponu sestopili po jugozahodnem razu Hiunčulija in nato navzdol po ledeniku med Hiunčulijem ter Južno Anapurno (7100 m), toda že na prvi aklimatizacijski turi se je pokazalo, da je ta ledenik prenevaren. Deset ur smo preskakovali ledeniške razpoke, plezali čez serake, dosegli skromno višino 5300 metrov in se pravzaprav izgubili v največjaštnem labirintu, kar sem jih kdaj videl. Ko je začelo še močno

snežiti, smo se odločili, da se vrnemo. Če bi ledenik pokril nov sneg in zakril razpoke, nas od tam ne bi spravil nihče več.

O vračanju raje ne bi govoril. Kdor ni nikoli z derezami na nogah skakal čez več kot dva metra široke »špaltne«, mi tako ne bo verjel.

AKLIMATIZACIJA

Ko smo v naslednjih dveh dneh prihajali k sebi, smo v baznem taboru sklenili, da se bomo morali v dolino po opravljenem vzponu vrniti čez steno. Ta zamisel sicer nikomur ni bila pretirano všeč, še najmanj Dušanu in meni, ki sva marca letos preživela kalvarijo v severni steni Eigerja v Švici. Prišla sva 400 metrov pod vrh te 1800 metrov visoke stene, pa se potem zaradi hudega poslabšanja vremena v snežnem metežu dva dni prebijala nazaj. Določiti smo morali tudi nov aklimatizacijski vrh, edino možnost v okolici, nekaj čez 5500 metrov visoki Tarpučuli. Dne 30. septembra sva s Tomažem prvič stala na vrhu te najbolj obiskane gore na tem območju.

Dušana ni bilo z nama, ostal je v šotoru in si poskušal z rezilom britvice prerezati vneto gnojno dlesen. Ko sva zapustila bazni tabor, mu je otekline pokrila polovico obraza, ko pa sva ga dan kasneje, ko sva se vračala s hriba, srečala na pobočjih Tarpučulija, je bil že precej boljši. V šotorčku sto metrov pod vrhom te gore je ostal dva dni, s Tomažem pa sva medtem poskusila preplezati spodnje, najtežje raztežaje Hiunčulijeve stene in jih opremiti z vrvmi.

Ni nama uspelo. Tomaž je za zajtrk pojedel jajčno omleto in jo potem na poti do vznožja stene na dva neprijetna načina spet spravil na dan. Tako nisva v steni opravila nič, le vrvi in plezalno opremo sva pustila pod njo in se vrnila v bazni tabor. Fiksne vrvi nam je uspelo napeti čez dva dni, ko se je čez spodnje tri raztežaje skale uspelo prebiti Dušanu in Tomažu. Sam sem takrat pospravljaj opremo s Tarpučulija in molil, da bi jima uspelo.

Potem smo tri dni počivali. Za aklimatizacijo, neuspeh pohod čez ledenik in napenjanje vrvi smo porabili veliko energije in ob bolj skromni hrani nas je precej »porabalo«. Ker smo zaradi italijanskih letalskih delavcev in nepalskih nosačev porabili precej več denarja, kot smo doma načrtovali, smo večji del odprave preživeli ob rižu. Za zajtrk je bil največkrat mlečni riž, za kosilo rižota z zeljem in sojino omako in za večerjo spet rižota z zeljem in sojino omako. Po štirinajstih dneh smo to jed naravnost oboževali.

KONEC NA PREDVRHU

Stene smo se lotili 11. oktobra ob treh popoldne. Ob napetih vrveh smo se povzpeli čez začetni skalni del in podnevi preplezali še kombiniran raztežaj še vedno v spodnjem delu stene. Razmere v nadaljevanju vzpona so bile odlične, led mehek in elastičen, tako da smo plezali kar nenavezani in tudi 50-metrski 85-stopinjski slap v osrednjem delu ozebnika je ponudil užitkarsko plezarijo. Ob desetih smo bili na vrhu ozebnika, na

polovici stene. Megla se je razkadila in stali smo pod serakom, za katerega smo menili, da ga bomo obšli po levi strani. Sneg je postal prhek, vdiral se je do kolen, ponekod do bokov v naklonini med 60 in 70 stopinjami. Začelo se je preklinjanje, iskanje prehodov med skalami v najbolj strmem zgornjem delu stene, kjer je bil sneg najbolj splazen in predelan, in pomislil sem »zakaj, jebemti, zakaj v Himalaji nikoli ni tako, kot bi si človek želel. Zakaj sneg ni trd, zakaj stene niso brez serakov, zakaj so hribi tako obupno razbiti na vse strani in zakaj me tako zebe.« Iz nahrbtnikov smo spet potegnili vrvi, se nekako zmotali med skalami in migali s prsti na rokah in nogah, ker je postalo svinjsko mrzlo, ko se je dvignila megla.

Ob dveh zjutraj smo bili še kakih 200 metrov pod robom stene, ko se je popolnoma ustavilo. Poskusil sem prebresti v desno, pa je nad mano nekaj glasno počilo in ob nadaljevanju bi se najbrž skupaj z nami celo pobočje preselilo kilometer nižje. Potem je Dušan trmasto odvrlel proti levi, priplezal še sto metrov višje in nato v tveganem prečenju v puhastem snegu proti levi dosegel rob stene. Približno pol ure je porabil za razbijanje opasti, ki je visela čez steno in zaradi katere nismo mogli na odrešilni raz, midva s Tomažem pa sva medtem poskušala obstati na njegovih stopinjah in ohraniti prste pri življenju. Ob petih zjutraj smo v luknji,

ki smo jo skopali v sneg, prebili eno uro, spili nekaj vroče cedevite in se nato, ko je posijalo sonce, odpravili proti vrhu. Ob osmih zjutraj smo se pazljivo splazili na oster in koničast predvrh 6005 metrov visoko in končali našo smer. Z Dušanom sva poskusila doseči še glavni vrh, vendar je sonce sneg tako razmehčalo, da sva to misel po uri in pol najprej spuščanja v globel za predvrhom, potem pa spet vzpenjanja opustila.

V steno smo se vrnili ob enih popoldne, njeno dno pa smo po plezanju navzdol in po sedmih spustih z vrvo dosegli ob šestih zvečer. V bazni tabor smo prišli ravno pravi čas za večerjo. »Sem videl luči in sem vedel, da prihajate,« je dejal **Pasang Tamang** in pripravil večerjo. Riž. Nisem veliko jedel, po 32 urah garanja sem si želel samo še spati.

Smer smo imenovali »Terra nostra« po knjigi mehiškega pisatelja **Carlosa Fuentes**a. Začne se takole — knjiga, ne smer: »Neverjetna prva žival, ki je sanjala drugo. Pošastni prvi vretenčar, ki se mu je posrečilo, da se je postavil na zadnje noge in začel razširjati grozo med običajnimi bitji, ki so se z radostno in naravno blizkostjo še zmeraj plazila skozi prablato. Osupljivi prvi telefonski klic, prvo vretje vode, prva pesem in prvi pas okrog ledij.«

Na odpravah sem se navadil brati »težke« knjige. Zahtevajo namreč več časa in posebno razpoloženje.

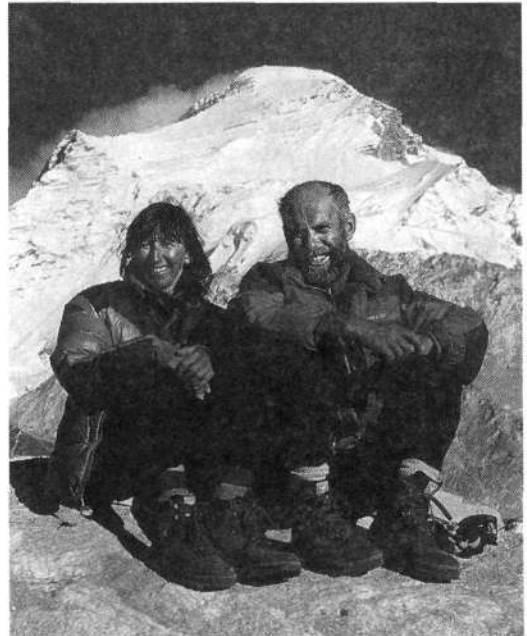
VZPON PO KLASIČNI SMERI NA ČO OJU JE BIL LE POLOVIČEN USPEH

NEVARNE GROŽNJE SNEŽENE GORE

ANDREJ ŠTREMFE LJ

*Konec septembra je slovenski alpinizem postal bogatejši za tri nove uspehe na osemtisočmetrskih gorah: na 8201 meter visokem Čo Oju je 27. septembra stal Ljubljčan **Stojan Burnik**, dan pozneje pa še zakonca **Marija** in **Andrej Štremfelj** iz Kranja. Marija Štremfelj je tako zdaj slovenska osemtisočmeterska rekorderka: leta 1986 je priplezala na Broad Peak in tako postala prva Slovenka, ki je prišla na osemtisočmetersko goro, štiri leta pozneje je bila kot prva in doslej edina Slovenka na Mount Everestu. Za Andreja Štremfelja je Čo Oju že sedmi osemtisočak, na katerem je bil; od tega je bil kot edini Slovenec doslej dvakrat na Everestu. Zakonca Štremfelj imata tudi rekord posebne vrste: prvi zakonski par sta, ki je bil skupaj na »strehu sveta«.*

*Prva hrvaška odprava, odkar je ta država samostojna, sedanja na Čo Oju, ki je štela 12 članov in ki so se ji pridružili tudi zakonca Štremfelj, Ljubljčan Burnik in **Dar-ko Urbančič** iz Knežaka, dva Bavarca in štirje Francozi, je prišla v bazni tabor pod osemtisočakom Čo Ojem 10. septembra. Le dva dni pozneje sta Štremfelja skupaj s Hrvati odšla v prvi višinski tabor, 6150 metrov visoko, dva dni pozneje pa sta se čisto po svoje začela pripravljati na vzpon na osemtisočak. Najprej sta za aklimatizacijo šla na sedlo Palung, 15. septembra na 7012 metrov visoki Palung Peak, 20. septembra pa prek prelaza na*

Marija in Andrej Štremfelj in za njima »njun« Čo Oju